

Perjési Zoltán ugyancsak a Hewlett-Packard újdonságairól számolt be, előadásából a nyomtatástechnika jövőjét ismerhettük meg.

Két hagyományos, nyomdai úton előállított könyv bemutatóját is meghallgathattuk.

Sáfrán Edina megismertette a hallgatóságot *Annabelle Félicité de Valois* kortárs francia író-nővel, akinek nagy terjedelmű családregényét a Pro Educatio Kiadó jelentette meg a Könyvfesztivál alkalmából, *Tisztességtelenül* címmel.

Nagy Zoltán kollégánk, *A magyar fürdőkulturáról a Kárpát-medencében* című könyv társszerkesztője bemutatott egy rendkívül gazdagon illusztrált, számos mutatóval ellátott könyvet, melynek az előadást követő dedikálás során máris sikere volt. Az előadást kísérő vetítéskor megismerhettük a könyv gazdag fotóanyagát a patinás hazai fürdőhelyekről. A szombathelyi nyomdában készült a színvonalas kivitelezés.

A Frankfurt '99 műhely tagjai bemutatták a kutatómunkájuk eredményeként született, eddig három kötetből álló sorozatot, mely a magyar irodalom nemzetközi fogadtatásával foglalkozik. A Frankfurti Könyvvásár a könyvszakma legnagyobb nemzetközi eseménye. *Peter Weidhasnak*, a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál tanácsadójának, a Frankfurti Könyvvásár egykori igazgatójának az ötlete alapján 1976 óta évente egy-egy központi témának, majd egy-egy országnak szentelik a legnagyobb figyelmet Frankfurtban. 1999-ben Magyarország kapott bemutatkozási lehetőséget díszvendégként. Abban az évben kapott Nobel-díjat a mostani budapesti díszvendég, *Günter Grass*, és az az év volt az elektronikus könyvkereskedelem világméretű elterjedésének időpontja. Mégis jutott elég figyelem a magyar kultúra bemutatkozásának is.

A most bemutatott sorozat első kötete *Magyarország részvétele a könyvvásáron a német sajtó tükrében* címmel kétszáz tételes sajtóbibliográfiával segít a bővebb tájékozódásban, ezen kívül közli *Göncz Árpád* volt államelnöknek és *Esterházy Péternek* a megnyitón elhangzott beszédét is. A sorozat következő, 2003-ban megjelent kötetének címe *Magyar irodalmi jelenlét idegen kontextusban*, s a magyar irodalom fogadtatását elemzi, elsősorban az európai országokban. Az idei könyvfesztiválra jelent meg a harmadik kötet a *Miért olvassák a németek a magyarokat?* beszédes címmel. A magyar irodalom iránt érdeklődő német olvasóközönség ízlé-

sét, a pozitív fogadtatás okait kutatják a szerzők és *Bombitz Attila* szerkesztő, akivel *Pató Attila* és *Sándor Iván* regényíró beszélgetett a szombat délelőtti program alkalmával. Mindhárom kötet a Grimm Kiadónál jelent meg.

T.J.

Könyvtárfejlesztés – beruházások a Magyar Periodika Kör programja

A XI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál Könyvtáros Klubjának előadótermében április 23-án, pénteken délelőtt került sor a Magyar Periodika Kör programjára *Könyvtárfejlesztés – beruházások* címmel.

Dr. Téglási Ágnes vezető főtanácsos az Oktatási Minisztérium ez irányú törekvéseiről adott tájékoztatást. A cél az integrált egyetemeken az egységes könyvtári rendszer kialakítása. Ez jelenleg virtuálisan, illetve a szolgáltatások szintjén valósul meg.

A tizennyolc magyar állami egyetem fenntartásában működő kilencszázhat könyvtárt röviden a következők jellemzik:

- történelmi épületekben elhelyezett könyvtárak;
- szétaprózottság (tanszéki, intézeti könyvtárak);
- folyamatos fejlesztés (japán segély, világbanki program, OM beruházások, PPP program, EU pályázati lehetőségek);
- funkcióváltás: a dokumentumközpontú könyvtár helyett szolgáltatás-központúság;
- nagyobb hallgatói közösségi terekre van igény;
- a hallgatók több időt töltenek a könyvtárban;
- szabadpolcos hozzáférés növelése, ahol erre nincs mód, legalább a raktárak egy részének megnyitása;
- a falakon kívülre kell vinni a szolgáltatásokat.

Felmerül a kérdés, hogy ha a hallgatók elérik számítógépen az információt, bemennek-e a könyvtárba. Nyugat-európai felmérések szerint a hallgatók szívesen járnak továbbra is könyvtárba, ahol megfelelő elektronikus munkahelyek állnak rendelkezésükre, és jobban szeretnek közösségben tanulni.

2003-ban megvalósult beruházások:

Nyíregyházi Főiskola – Hallgatói Információs Központ

Debreceni Egyetem – Társadalomtudományi Könyvtár

Eszterházy Főiskola – könyvtárbővítés

Miskolci Egyetem – Sárospataki Kar Könyvtára

Állami beruházások az elfogadott intézményfejlesztési terveknek megfelelően:

Szegedi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem, Veszprémi Egyetem, Budapesti Műszaki Főiskola (Bécsi út)

Privat Public Partnership (PPP) alapú könyvtári beruházások:

Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Berzsenyi Dániel Főiskola (Szombathely), Dunaújvárosi Főiskola, Széchenyi Egyetem (Győr), Szent István Egyetem (Gödöllő), Gyöngyös – a város és a főiskola közösen

A Pályázat Előkészítési Alap (PEA) nyertes intézményei átfogó beruházások keretében könyvtárfejlesztést terveznek:

Pécs, Miskolc, Pázmány Péter Katolikus Egyetem

EU Strukturális Alap Humán Erőforrás-fejlesztési pályázat:

(Megtalálható az Oktatási Minisztérium [OMAI] honlapján.) A felsőoktatás szerkezeti és tartalmi fejlesztése (HEFOP 3.3), infrastrukturális háttérének biztosítása, közösségi terek kialakítása, regionális forrásközpontok létrehozása (átalakítás, bővítés, felújítás) akadálymentesítés (HEFOP 4.1.2)

Dr. Virágos Márta, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár főigazgatója előadásában ismertette a debreceni integráció történetét a Debreceni Universitas Egyesülés megalakulásától (1991) az egységes Debreceni Egyetem létrejöttéig (2000. január 1.), amely hét korábbi önálló egyetemet és főiskolát foglal magában.

Bemutatta az integráció során elért legfontosabb eredményeket:

- új közös képzési programok (közgazdász, jogász, molekuláris biológus, gyógyszerész stb.);
- közös informatikai fejlesztés (optikai hálózat);
- egységes számítógépes hálózat;
- egységes telefonrendszer;
- egységes könyvtár-informatikai rendszer (Voyager, Corvina).

Ismertette a megvalósult és megvalósítás alatt lévő programokat.

Világbanki programok – az Intézményfejlesztési Terv elfogadott programjai:

- Élettudományi Épület és Könyvtár
- Társadalomtudományi és Egészségügyi Oktatási Központ és Könyvtár
- Táj- és Vidékfejlesztési Központ

Az előadó fotókon, ábrákon bemutatta:

1. a Társadalomtudományi Könyvtár (integrált jogi és közgazdasági szabadpolcos könyvtár) beruházást, amely rekordgyorsasággal készült el, 2002 márciusában volt az alapkövetétel, és 2002. november 25-én megtörtént az épület átadása;

2. az Élettudományi Könyvtárhoz készült programnyilatkozatot (ez utóbbi tartalmazza az új könyvtár jövőbeni működésének leírását, a teljes helyigényt, a funkcionális tereket, az olvasó, a dokumentum útját a könyvtárban, a kapcsolatot a raktárak és az olvasótermek között);

3. az Egyetemi Templom kivásárlásával megváltozott könyvtári helyzetet és a megvalósuló további integrációs lépéseket.

A beruházások várható eredménye:

- nagy szakterületi könyvtárak létrejötte,
- jelentős számú (ötvenhat) tanszéki vagy intézeti könyvtár beolvasztása,
- a főépületben egy nagy bölcsész folyóirat-olvasó kialakítása,
- eddig független könyvtárak integrálása.

Dr. Mader Béla, a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár főigazgatója előadását kérdéssel kezdte: mi a könyvtár feladata, szerepe, könyvtár-e a ma könyvtára?

A szegedi könyvtárberuházás ismertetésekor bemutatta a jelenlegi könyvtár szűk keresztmetszetét:

- sok könyv, folyóirat különböző helyeken;
- az állomány két-három százaléka szabadpolcon, a többi zárt raktárban;
- sok elektronikus információ, kevés eszköz ezek használatára;
- egyre növekvő igény a nyugodt tanulásra, közös feladatvégzésre, csoportos tanulásra.

Az épülő új egyetemi könyvtár tervezésekor fő cél, amit igyekeztek megvalósítani: sokoldalú (multifunkcionális) könyvtár – hallgatói szempontból „*elektronizált dolgozószoba*”, ahol áttekinthető épületben

- szabadpolcon rendelkezésre állnak a hagyományos dokumentumok (háromszázezer kötet);

- az elektronikus információk eléréséhez szükséges eszközök (több száz PC);
- adott a nyugodt, zajmentes tanulás, önálló munkavégzés lehetősége;
- adott a könyvtárosi, informatikus-könyvtárosi felkészültség;
- folyamatos az olvasók képzése az elektronikus források használatára.

A Szegedi Tudományegyetem valamennyi könyvtára integrálódik az új könyvtárba, amely Szeged város egyik legnagyobb épülete lesz. Az épületben nem csak könyvtár lesz, hanem egy nagy konferenciaközpontot is kialakítanak, ezen kívül itt működnek majd a hallgatói szolgáltató irodák is. Az előadó fotókon, ábrákon bemutatta az egyes olvasói tereket, kiszolgáló övezeteket. Az építkezés nyomon követhető fényképeken a könyvtár honlapján, *Épül az új egyetemi könyvtár* címen.

Mader Béla bízik abban, hogy még ebben az évben megnyílik az új szegedi egyetemi könyvtár.

(fi)

Határok nélküli kapcsolatok. Konferencia Békéscsabán

2004 márciusa a konferenciák időszaka volt országszerte, a Békés Megyei Könyvtár sem maradt ki ebből a sorozatból. 25–26-án *Könyvtárak az Európai Unió bővítése után* alcímmel rendezett tanácskozást a *Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Kollégiumának támogatásával*.

Ezt a rendezvényt három hasonló esemény előzte meg (1992, 1994, 1996) különböző témákban. Korábban más alkalmak is lehetővé tették az együttműködést, már a 80-as években a szomszédos országok könyvtáraiba eljuttatott könyvadományok, később a tapasztalatsere-látogatások, az ösztöndíjasok fogadása a Békés Megyei Könyvtárban, legutóbb pedig a könyvtárunk fennállásának ötvenedik évfordulója kapcsán megrendezett tanácskozáson láthattuk vendégül a különböző régiók könyvtárvezetőit, illetve egyesületi elnökeit. Öt régióból (Erdély, Felvidék, Kárpátalja, Dél-Baranya, Vajdaság) jöttek a vendégeink, összesen negyvenheten a határon túlról, valamint tíz hazai könyvtáros. Örültünk annak, hogy lehetőségünk volt felfe-

dezni új arcokat, és boldogan ölelhattük át azokat is, akikkel már többször találkoztunk.

Programunkat két helyszínen – Békéscsabán és Gyulán – rendeztük meg, így a megyeszékhely mellett Gyula idegenforgalmi nevezetességeivel is megismerkedhettek a könyvtárosok.

Az előadások témájának aktualitását *Magyarország EU-csatlakozása adta*. Ebben a kérdés-körben még mindig nagy a bizonytalanság és az információhiány. Különösen fontos számunkra, hogy kapcsolataink továbbfejlesztésében milyen perspektívák és támogatások várhatók. Kolléganőimmal, *Litauszky Györgynével* és *Vizsnyiczai Mártával* a program megszervezésénél és a meghívandó előadók listájának összeállításánál arra törekedtünk, hogy hasznos, sokrétű információkat nyújtsunk, és ezeket szakmai körben elismert előadók prezentálják magas színvonalon. Az első nap előadásai az EU kisebbségi politikájára helyezték a hangsúlyt, míg a második nap konkrétan kapcsolódott könyvtárügyi elméleti és gyakorlati kérdéseikhez. Ez a cikk (keretei miatt) csak nagyon összesűrített impulzusok sorozata, közel sem képes teljességgel közvetíteni mindazt, ami a két nap alatt elhangzott.

Dr. Ambrus Zoltán igazgató köszöntőjében hangsúlyozta, hogy Békés megye fekvése, történelmi hagyományai arra készítetnek bennünket, hogy *határon túli kapcsolatainkat a határok változásai ellenére is fenntartsuk*. Az anyanyelven kívül adottak azok a technikai eszközök és információhordozók, amelyek közelibbé és hatékonyabbá tehetik ezeket.

A megyegyűlés elnöke, *Varga Zoltán* nyitotta meg a rendezvényt, akinek nagy érdeme volt abban, hogy 1998-ban a Békés Megyei Könyvtárban jött létre az EU-pont. Véleménye szerint az idő bebizonyította, hogy jó helyre került a szolgáltatás, nemcsak a megyei könyvtárban, hanem a megye kilenc másik települési könyvtárában is. A soknemzetiségű Békés megye bemutatása után utalt arra, hogy május elsejét követően az egyesült Európában óriási változások várhatók. Mivel sokan nincsenek elegendő információ birtokában, a könyvtáraknak sok a tennivalójuk.

Dr. Kovács Péter, a Miskolci Egyetem Nemzetközi Jogi Tanszékének egyetemi tanára előadásában arról beszélt, hogyan működik az emberi jogoknak, ebből kiemelten a *nemzeti kisebbségek jogainak* védelme az Európai Tanács ke-